

Budgetstrategi 2026 - 2029

Fra fast til sikker hånd

Forord

Næstved er på mange måder inde i en positiv udvikling. Budgetstrategien 2026 – 29 skal understøtte – og gerne accelerere denne udvikling. Budgetstrategien er en del af at udmønte den Økonomiske Politik:

- Budgetlægningen ændres til en mere aktivitetsbaseret budgetlægning
- Der er igangsat et arbejde med at udarbejde en vækstpolitik. Den fremlægges til Byrådets godkendelse i maj 2025. Effekten af vækstpolitikken vil på sigt være et større økonomisk rådeum.
- Der vil i 2025 blive arbejdet med, hvordan Næstved Kommune fremadrettet skal arbejde med at skabe mest værdi for pengene med henblik på, at Næstved Kommune fastholder den gunstige udvikling.

Og Næstved Kommune er en veldrevet kommune. Budgetoverholdelse, at fremme væksten i kommunen samt et fortsat fokus på at effektivisere, hvor det er muligt vil sikre, at det økonomiske fundament under NæstvedHuset fortsat er stabilt og sikkert. Det er forudsætningen for en fortsat positiv udvikling.

Fokus på at sikre det grundlæggende økonomiske fundament er også nødvendigt, idet Næstved er strukturelt udfordret. Befolkningens sammensætning og erhvervsstrukturen betyder, at udgiftsbehovet er større end indtægtsgrundlaget. For at kompensere for dette er der i mange år arbejdet med budgetoverholdelse og en omkostningsbevidsthed overalt i organisationen.

Arbejdet med vækst er der taget hul på dels i form af arbejdet med en Vækstpolitik og særligt med udviklingen på erhvervsområdet. Næstved er i den seneste målig fra DI den mest erhvervsvenlige kommune øst for Storebælt og samtidig er indbyggertallet stigende.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Første budget efter nye økonomistyringsregler.....	2
3. Den nye budgetmodel.....	3
4. Budgetproces	5
5. Skal der kunne fremsættes ønsker.....	6
6. Anlægsbudgettet.....	7
7. Årets råderum er brugt på Børne og Uddannelsesudvalget	7
8. Valg af rådeumsprojekter til 2027.....	7
9. Store reformer på vej.....	8
10. Gennemførelse af budgetseminarer	9
11. Risiko for at økonomiaftalen udskydes til efter sommerferien.....	10
12. Vækstpolitik.....	10
13. Krav til administrationen.....	11
14. Rollefordeling i budgetlægningen.....	13

1. Indledning

Budgetlægningen for 2026-29 bygger videre på budgetforliget fra sidste år

Budgetlægningen for 2026-29 skal bygge videre på de grundsten, der er lagt i sidste års budgetforlig.

Der blev i sidste budgetforlig besluttet, at arbejde med følgende emner:

- NæstvedHuset Giver den overordnede retning og struktur på kommunens indsatser
- Økonomistyring Der er afsat budget til yderligere ressourcer og vedtaget nye Økonomistyringsregler
- Vækstpolitik Skal vedtages i foråret 2025
- Attraktiv arbejdsplads Der er udvalgt 3 temaer, organisationen skal arbejde med. Ledelseskvalitet, fleksible arbejdsforhold og psykologisk tryghed/arbejds miljø

Alle emnerne skal medvirke til en forbedret økonomi, så velfærden i Næstved kan sikres og udbygges.

2. Første budget efter nye økonomistyringsregler

Budgettet for 2026-29 er det første, der skal udarbejdes, efter byrådet har vedtaget ny økonomisk politik og økonomistyringsregler. I de nye økonomistyringsregler, er der bl.a. fokus på økonomisk bæredygtighed gennem "Fra fast til sikker hånd", som omhandler omlægning af arbejdet med budgetlægning og opfølgning på budget samt den politiske involvering heri. Det betyder forandringer i budgetprocessen.

Den nye måde at lave budget på giver ikke et større råderum, men en anden måde at fordele budgettet imellem områder på. Der må, ligesom i tidligere år, forventes behov for prioritering imellem områder.

Udgangspunktet for årets budgetlægning er en robust økonomi og et budget stort set uden træk på kassebeholdningen i 2026. I de følgende år er der et stigende forbrug af kassebeholdningen. Den nye budgetmodel skal sikre, at Byrådet omprioriterer og tilpasser, så der er holdbare budgetter med sammenhæng mellem budgettet på de enkelte områder med den aktivitet, der ønskes gennemført.

Holdbare budgetter skal sikre en stabil og sikker daglig drift med plads til fokus på borgerne/brugerne og fagligheden. Det er også et mål, at undgå, at organisationen skal bruge resurser på at arbejde med kompenserende besparelser, fordi det vedtagne budget ikke kan holde.

Den økonomiske politik

Det grundlæggende økonomisk fundament, så vi kan overvåge, at økonomien forbliver robust

- Strukturelt overskud på 205 mio. kr. i 2026
- Anlægsniveau på min. 151 mio. kr. i 2026
- Likviditet på min. 400 mio. kr.
- Gælden nedbringes.

Økonomien skal være bæredygtig, det sikres ved:

- Gennemsigtighed og prioritering: Vi skaber gennemsigtighed i, hvad ydelser koster og sikrer politiske prioriteringsmuligheder.
- Effektivisering og samarbejde med eksterne aktører: Vi får mere ud af de tilgængelige ressourcer
- Vækst: Vi gør den samlede økonomi større.

Udgangspunktet for budgetlægning for 2026 er budgetforliget for 2025. Der er stort set balance på bundlinjen i 2026 med kun et beskedent kassetræk, men ellers træk på kassebeholdningen i de efterfølgende år, dog mest i 2028 og 2029.

Budgetstrategi 2026 – 2029				
Mio. kr. -=underskud	2026	2027	2028	2029
Samlet balance i udgangspunktet (træk på kassebeholdning)	-3,0	-26,2	-107,1	-107,1

Der er en del usikkerheder om kommunernes samlede finansiering fra staten, herunder ejendomsskatter, udligning og bloktilskud. Det medfører, at ovenstående balance kan ændre sig markant, når der er afklaring på kommunernes finansiering i forbindelse med Økonomiaftale for 2026. I ovenstående balance er der budgetteret med en ekstraordinær kompensation for lavere ejendomsskatter på 28,6 mio. kr. om året, svarende til den kompensation, som Næstved fik i budget 2025.

Der er også stor usikkerhed om finansieringen i 2027, hvor der skal ske efterregulering af de ny grundskyldsværdier for 2024 samt efterregulering af selvbudgettering for 2024. Efterreguleringen kan koste de kommuner, der ikke valgte selvbudgettering for 2024 mange penge i balancetilskud.

3. Den nye budgetmodel

Budgettet udarbejdes ved at beregne, hvilket budget, der skal afsættes på hver enkelt aktivitetsområde.

Beregningen opdeles i to dele.

1. del, teknisk budget: Det tekniske budget består af budget 2026 (første overslagsår, fra sidste års budgetvedtagelse, dog uden den demografiregulering der blev indlagt sidste år) tillagt pris- og lønfremskrivning samt ny beregning af demografiregulering på dagtilbud, undervisning, SFO og ældreområdet.

2. del, tillæg til det tekniske budget: Kommer pba. en vurdering af, om der er behov for at korrigere det tekniske budget, fx fordi budgettet hidtil ikke har kunnet holde eller fordi der forventes en brugertilgang eller brugerafgang. Der kan også være tale om ændrede priser udover pris- og lønfremskrivningen, hvilket dog skal have et vist samlet omfang, før det opføres som et tillæg til det tekniske budget. Der kan også foreslås korrektion pga. finansloven eller reformer og det kan være i både op- og nedadgående retning.

Det tekniske budget er uden demografiregulering på Handicap og Psykiatria samt Børn og Unge. I den nye model beregnes der demografi som en del af det tekniske budget på de områder hvor der er en meget klar sammenhæng imellem at ændring i antal borgere i en aldersgruppe også giver en ændring i de kommunale udgifter. Øget behov på Handicap og Psykiatri samt Børn og Unge medtages som tillæg, idet en ændring af behov her ikke er udløst af ændring i antallet af borgere i den relevante aldersgruppe, men snarere i en ændret efterspørgselsfrekvens.

Direktionen kategoriserer alle tillæg i 2. del i enten "helt nødvendig", eller "nødvendig, med mulighed for at undlade" og direktionen kommer med en anbefaling af, hvad der skal indarbejdes i budgettet. Det er byrådet, der beslutter, om tillæggene skal ind i budgettet eller ej. Herefter udgør det **basisbudgettet**.

Basisbudgettet indeholder ikke ønsker eller udvidelser. Tillæggene består kun af nødvendig tilførsel for at fortsætte aktiviteten uændret og en prognose for hvis der skal øget budget til pga. udvikling i antal modtagere.

Metoden skal sikre, at vi får holdbare budgetter, hvor der er overensstemmelse imellem det beløb, der er afsat og den aktivitet, der skal gennemføres. Metoden skal også sikre, at der er transparans om, hvad der tilføres til de enkelte områder og at der er en politisk mulighed for eksempel, at undlade at øge budgettet, alene fordi der har været tilgang i de foregående år, hvilket ikke nødvendigvis betyder, at tilgangen fortsætter. Hvis byrådet vælger at lade være med at indarbejde et tillæg, kan det betyde, at fagudvalget skal beslutte en ændret måde at levere ydelsen på, for at budget kan overholdes.

Oven i basisbudgettet kan der træffes politisk beslutning om at tildele budget til nye initiativer, som enten finansieres af et råderum eller ved omprioriteringer, hvor der besluttet reduktioner på et andet sted.

Modellen er ikke så ny endda, men nu er det byrådet, der prioriterer på tværs af alle områder

Modellen er på flere punkter ret ens med tidligere år, men på et afgørende punkt også anderledes. Hvor det tidligere var et udvalgs egen udfordring, hvis udgiftsbehovet på et område steg, så er det nu byrådets opgave at sikre, at budget og ønsket aktivitetsniveau på alle områder hænger sammen. Det betyder, at budgetprocessen skal være anderledes end normalt.

Udover processen skal være anderledes, så stiller det også krav til det materiale, som byrådet præsenteres for, så byrådet er klædt på til at prioritere mellem områderne.

Materialet til byrådet vil være på skemaer med ensartede måde at beskrive de forskellige aktivitetsområderne på, så de kan sammenlignes på tværs. Derudover vil det fremlagte indeholde tidsserier for udviklingen i økonomien samt nøgletal og indeks, hvor der sammenlignes med andre kommuner.

Økonomistyring og budgetoverholdelse er fortsat helt centralt

Det er fortsat en grundpille, at de budgetter der vedtages naturligvis skal overholdes. Det er også en forudsætning, at der ikke bruges flere penge end nødvendigt og at de basisbudgetter, som administrationen fremlægger ikke indeholder serviceniveau glidninger. Når der opstår muligheder for udgiftsreduktioner, fx gennem digitalisering, lovændringer, reformer eller andet, skal det implementeres/realiseres og provenuet heraf skal gå til byrådets tværgående prioritering.

4. Budgetproces

Nedenstående tidsplan beskriver årets budgetproces overordnet.

	Beskrivelse
JANUAR -APRIL Beregning af basisbudget.	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af udkast til basisbudget, opdelt i teknisk budget og tillæg, udarbejdes af administrationen. • Nøgletal og benchmark udarbejdes af administrationen. De skal beskrive aktiviteter og udgifter, også sammenlignet med andre kommuner
22. MAJ En-dags seminar for Byrådet om basisbudgettet	<ul style="list-style-type: none"> • Det gennemregnede basisbudget præsenteres. Direktionen laver en anbefaling af om tillægsbeløbene skal indarbejdes i budgettet eller ej • Basisbudgetterne suppleres med nøgletal og resultatet af første budgetopfølgning for 2025 • Der udarbejdes ikke nyt skøn over arbejdsmarkedsområdet og kommunal medfinansiering af sundhedsydelser, da der ikke foreligger tilstrækkelig information på dette tidspunkt. • Hvis basisbudgettet overstiger finansieringsmulighederne, skal Byrådet på budgetseminaret tage stilling til: <ul style="list-style-type: none"> • Er der udvalg, der skal reducere deres basisbudget? • Skal der bestilles effektiviseringsforslag til at finansiere basisbudgettet? • Skal der gennemføres en rammebesparelse på alle områder • Kan den manglende finansiering helt eller delvist trækkes på kassebeholdningen • Byrådet tager stilling til, om økonomien tillader, at udvalg (alle eller nogle) må fremlægge udvidelsesforslag til nye initiativer
JUNI/AUGUST Udvalgsbehandling	<ul style="list-style-type: none"> • Eventuelle besparelser bestilt af byrådet på budgetseminaret i maj • Eventuelt beskrivelse af ønsker bestilt af byrådet på budgetseminaret i maj

JUNI/AUGUST	<ul style="list-style-type: none">• Basisbudgettet genberegnes ud fra den aktuelle udvikling.• Indtægtssiden (Finansiering) beregnes på baggrund af økonomiaftalen og de seneste indtægtsskøn.• Forslag til budget til Arbejdsmarkedsområdet og Aktivitetsbestemt Medfinansiering af Sundhedsudgifter beregnes.
21. – 22. AUGUST Budgetseminar i Byrådet (<ul style="list-style-type: none">• Byrådet drøfter og prioriterer basisbudgettet, eventuelle ønsker og råderum. Det sker på baggrund af en opdateret opgørelse af balancen – blandt andet:<ul style="list-style-type: none">• Fornyeede skøn på driftsudgifterne,• Lov og cirkulære programmet,• Konjunktur-beregninger på overførsler,• Beregning af indtægter og tilskud• Vurderinger af nøgletallene i den økonomiske politik.• Byrådet drøfter anlægsbudgettet. Udgangspunktet er det vedtagne 10 årige anlægsprogram, men der kan foretages korrektioner. Administrationen giver bud på "nødvendige" korrektioner
16. SEPTEMBER 1. Behandling	<ul style="list-style-type: none">• Byrådets 1. behandling af budgettet
7. OKTOBER 2. behandling	<ul style="list-style-type: none">• Byrådets 2. behandling af budgettet

5. Skal der kunne fremsættes ønsker

For at arbejde med at opfylde visionen, og fastholde og udbygge Næstveds gode position, kan der være ønske om at iværksætte nye initiativer, der skal afsættes penge til. Hvis der skal blive plads til ønsker, kan det være nødvendigt, at skaffe råderummet hertil ved at foretage nedskæringer andre steder. Eller råderum kan opnås, hvis der opstår en forbedret økonomisk situation, fx fra den kommende økonomiaftale.

Byrådet skal på maj-seminaret arbejde for at skabe et råderum der kan åbne op for muligheden for ønsker. Det giver det mulighed for at arbejde målrettet med ønsker og beskrive dem med formål og forventet effekt, så de kan indgå på det andet budgetseminar i august.

6. Anlægsbudgettet

Udgangspunktet er, at vi har et vedtaget 10 årigt anlægsprogram. Fagudvalgene kan beslutte at ændre projekter, dog skal det være indenfor politikområdet og desuden indenfor den anlægsramme, der er i det enkelte år. Flerårige projekter, der er opstartet i 2025 eller tidligere, kan der ikke ændres på.

Der kan være behov for andre anlægstilpasninger end dem, som udvalget selv kan lave ud fra ovenstående krav. Der kan være behov for at tilpasse anlægsbudgettet til øvrige politikker og strategier. Administrationen kommer med et oplæg til anlægsjusteringer til budgetseminaret i august.

I kvalitetsprogrammet for folkeskolen er det aftalt af der afsættes 888 mio. kr. i hvert af årene 2025, 2026 og 2027 til investeringer i bedre faglokaler. Det svarer til 3 x 12,6 mio. kr. i Næstved. Midlerne er en del af den almindelige anlægsramme til kommunerne, og da anlægsrammen for 2025 er uændret i forhold til 2024, betyder det reelt, at kommunerne selv skal finde pengene til opgaven i hvert fald i 2025. Om anlægsrammen forhøjes i 2026 og 2027 vides først når der er lavet økonomiaftaler for de to år.

Næstved har i 2025 ikke afsat specifikke midler til renovering af faglokaler. Der er afsat en generel renoveringspulje på 15 mio. kr. årligt til alle ejendomme. Derudover er der specifikat afsat 2,5 mio. kr. årligt til indvendig vedligeholdelse på skoler og derudover er der afsat 7 mio. kr. i 25 og derefter 12 mio. kr. årligt til fysiske forbedringer på skoler.

Det skal vurderes om der er behov for at tilføre flere midler til renovering på skolerne til faglokaler end hvad der p.t. er afsat.

7. Årets råderum er brugt på Børne og Uddannelsesudvalget

Ifølge den Økonomiske politik skal der hvert år udarbejdes et råderum på 30-60 mio. kr., som enten kan dække opdrift i udgifter eller gå til prioriterede indsatser. Der er i løbet af 2024 arbejdet med at finde råderum på Børne- og Uddannelsesudvalgets område. I alt er der fundet 28 mio. kr., som byrådet i budgetforliget har besluttet skulle gå til at dække opdrift på Børn og Unge-området samt Specialundervisningsområdet.

Der er ikke på forhånd fundet yderligere råderum til det første budgetseminar i maj.

Der kan opstå et positivt eller negativt råderum, når basisbudgetterne er besluttet. Er råderummet positivt, kan alle eller nogle udvalg få mulighed for at byde ind med nye aktiviteter. Er råderummet negativt, skal byrådet prioritere, hvilke områder der skal tilbage og kigge på deres budgetter igen.

8. Valg af rådeumsprojekter til 2027

Senest ved budgetvedtagelsen i oktober 2025 bør der vælges, hvilke rådeumsprojekter, der skal arbejdes med til at give et rådeumsprovenu til budget 2027. Det vil give det nye byråd et provenu til budgetlægningen for 2027, som enten kan finansiere opdrift i udgifterne eller bruges til målrettede indsatser.

Det kan være temaer, sektoranalyser, optimeringer eller strukturforandringer.

Til budgetseminaret i august kommer administrationen med et oplæg til hvilke områder, der kan laves råderumsprojekter på.

9. Store reformer på vej

Folketinget arbejder med reformer på seks kommunale opgaveområder. Aftalerne er i forskellige stadier i forhold til beslutning.

- **Skole**
- **Ældre**
- **Sundhed**
- **Grøn trepart**
- **Socialområdet**
- **Beskæftigelse**

Reform af Skole, Ældre, Social og Grøn trepart er der indgået politisk aftale om. Socialområdet er der indgået aftale imellem regering og parter, mens der på beskæftigelse afventes et udspil.

Det er både store reformer og mange reformer på én gang og alle reformerne får betydning for budgetlægningen. Det er ikke alle reformerne, der har konsekvenser i 2026, men alle forventes at have konsekvenser i budgetlægningsperioden 2026-29.

Reformerne skal implementeres i bund

Reformerne handler om at få mere for pengene i en eller anden form og derfor er det også vigtigt, at de bliver implementeret for at opnå så meget effekt som muligt og for at reducere udgifterne i takt med at vi får mindre bloktilskud pga. reformerne.

Det er vigtigt, at der afsættes tilstrækkelige resurser til at implementere reformerne, så effekterne kan opnås.

På **skoleområdet** sker der ændringer i timeplanen for eleverne, som primært skal finansieres ved omlægning af del af de midler, som kommunerne allerede anvender.

Ældrereformen handler om højere kvalitet via tillid, mere selvbestemmelse for de ældre, faste teams, mere frit valg, friplejehjem/lokalplejehjem og ændret tilsyn. Der tilføres flere midler til ældreområdet.

Sundhedsreformen skal styrke det nære sundhedsvæsen markant, og der skal uddannes flere læger, som skal fordeles bedre, så man overalt i Danmark kan få den nødvendige hjælp og behandling, når man bliver syg. Reform betyder, at der skal overføres en række opgaver fra kommunerne til regionen og der skal opgøres værdi af bygninger, der skal overdrages, ligesom der er personale, der skal virksomhedsoverdrages.

Den **Grønne trepart** vil forandre det danske landskab markant, skabe mere natur og sikre et godt vandmiljø. Reformen stiller krav til kommunerne om at arbejde med arealplanlægning.

Reform af **socialområdet** skal samlet set øge det kommunale prioriteringsrum, skabe større tryk og forudsigelighed for borgerne og reducere udgifterne på det specialiserede socialområde.

Reform af **beskæftigelsesområdet** er der endnu ikke kommet et udspil til, men det er meldt ud, at der skal opnås en besparelse på 3 mia. kr. på landsplan, som skal komme fra regelforenklinger, færre målgrupper og en ændret samarbejdsnitflade med A-kasserne.

10. Gennemførelse af budgetseminarer

Der skal afholdes to budgetseminarer: ét den 22. maj og et todages budgetseminar den 21. og 22. august.

Budgetseminaret den 22. maj

På det første budgetseminar præsenteres byrådet for basisbudgettet. Basisbudgettet består af det tekniske budget og forslag til tillæg. Byrådet skal beslutte, hvilke tillæg der skal indgå i budgettet. Direktionen kommer med en anbefaling af, hvad der skal indarbejdes. Det besluttede basisbudget holdes op imod budgettet fra sidste år, og hvis basisbudgettet er højere end budgettet fra sidste år, er der budgetudfordringer, og er det lavere, er der et råderum til nye initiativer.

På baggrund af tidligere års erfaringer er der overvejende risiko for, at basisbudgettet vil overstige budgettet og dermed, at byrådet skal prioritere på tværs af områderne.

For at give byrådet reel mulighed for at prioritere, bruges der skabeloner, til at præsentere alle aktivitetsområder, på en ensartet måde. Dertil suppleres basisbudgettet med tal fra regnskab 2023 og 2024 og forventet regnskab 2025, samt andre nøgletal og benchmark. De supplerende oplysninger skal være med til at belyse, om vi ligger højt eller lavt på de forskellige områder sammenlignet med andre kommuner, samt hvorvidt områderne er i vækst eller om der er fald i udgifterne. Alle disse oplysninger tilsammen kan indikere, om der er mulighed for at reducere et område.

Byrådet skal, hvis basisbudgettet overstiger finansieringen, prioritere hvilke områder, der skal lave spareforslag til budgetseminaret i august.

Der er mulighed for, at økonomiaftalen og opdaterede data i udigningsmodellen vil kunne give øgede indtægter, men det vil være for optimistisk at forvente kraftigt øgede indtægter. Administrationen vil dog til budgetseminaret i maj foretage vurdering af, om der kan forventes øgede indtægter.

Til budgetseminaret vil administrationen give et samlet oplæg til byrådet om, hvor stort et beløb, det vurderes nødvendigt at reducere basisbudgettet med og hvilke områder, der er mulighed for at reducere budgettet på. Administrationens oplæg er naturligvis ikke bindende for byrådet.

For at give valgmulighed imellem spareforslag og for at give mulighed for tilførsel af midler til nye initiativer, kan der, hvis byrådet ønsker det, bestilles spareforslag for et større beløb, end der er behov for.

Programmet for dagen vil starte med at orientere byrådet om administrationens beregninger og nøgletal, samt en orientering om mulighederne i de store reformer, der er på vej. Derefter skal byrådet foretage prioritering.

Budgetseminar i august

På budgetseminaret i august vil der være fuldt overblik over udgifter og indtægter og om budgettet er i balance. På budgetseminaret skal byrådet foretage en konkret prioritering af udvalgenes spareforslag og eventuelle forslag til investeringer eller nye tiltag. Det forventes, at der vil være brug for de spareforslag, som udvalgene har arbejdet med, for at skabe balance i budgettet.

Budgetseminaret varer to dage og vil udover prioriteringsopgaven blive suppleret med relevante input udefra, som baggrund for prioritering.

11. Risiko for at økonomiaftalen udskydes til efter sommerferien

I efteråret 2024 fremlagde regeringen lovforslag om, at kommuner fremover kun skulle kunne vælge statsgaranti og ikke selvbudgettering. Baggrunden for det lovforslag var de seneste to års meget markante skatteudvikling efter, at statsgarantien blev meldt ud. Det har betydet store udsving for kommunerne og betydet, at ingen har kunne vælge statsgaranti og så være sikre på at få den indtægt, der lå i statsgarantien. Det skyldes, at alle kommuner – også dem, der valgte statsgaranti – skulle være med til at betale den gevinst, som de selvbudgetterende kommuner fik.

Lovforslag blev taget af bordet og i stedet blev det aftalt, at der skulle findes en model for statsgarantien i økonomiaftalen, der kommer til sommer. Her blev det også nævnt, at det er en mulighed at vente med at udmelde statsgarantien til Det økonomiske råds redegørelse udkommer i august. Hvis det bliver en realitet, skal tidsplanen ændres og der vil ikke kunne afholdes budgetseminar 21. og 22. august. Det vil også kræve en lovændring, så kommunernes budgetter ikke skal vedtages senest 15. oktober.

12. Vækstpolitik

I budgetforliget fra sidste år blev det besluttet, at der skal udarbejdes en vækstpolitik. Politikken skal være færdig inden udgangen af 2. kvartal 2025. Formålet er at skabe vækst i Næstved Kommune, hvilket som sideeffekt har, at indtægtsgrundlaget i Næstved Kommune øges, så velfærden i fremtiden kan sikres.

I det omfang, der via arbejdet med vækst kan skaffes frie midler, skal de gå til indfrielse af visionen og strategisk indsats fra NæstvedHuset, herunder vækstpolitikken. Dermed er der prioriteret, hvilke områder et råderum skal bruges til, men ikke præcist hvilke aktiviteter råderummet skal gå til for at opnå visionen og øvrige strategiske indsats.

Byrådet må foretage en afvejning af, hvor meget der kan skrues ned på andre driftsområder for at etablere en pulje til nye initiativer til at indfri visionen. Der skal dog også arbejdes på indfrielse af visionen uden tilførsel af yderligere budgetbeløb, men ved en ændret indsats og fokus indenfor de allerede afsatte midler.

På lidt længere sigt end budget 2026, kan alternativet til at skrue ned for drift være at skaffe provenu til at udmønte visionen via:

- Provenu fra vækstpolitik
- Skat- og tilskudsprovener fra flere indbyggere
- Provenu fra jordforsyning (provener udover, hvad der indgår i budgettet i dag)
- Effektiviseringshandleplan:
 - Strukturelt anlæg

- Digitalisering

13. Udligningsreform

Der er landspolitisk enighed om, at der skal ske en reform af tilskuds- og udligningsystemet.

Det endelige kommissorium til brug for analysen af et nyt tilskuds- og udligningssystem forventes endeligt vedtaget medio 2025. Indholdet i kommissoriet er vigtigt for hvad et nyt tilskuds- og udligningssystem kan komme til af indeholde, da der kun vil blive analyseret på det der står i kommissoriet. Landets kommuner er blevet enige om at anbefale et bredt kommissorium, som kigger på hele systemet, hvilket KL har anbefalet regeringen og Social- og Indenrigsministeren har kvitteret ved at meddele at det også er hendes ønske.

I det nuværende system er det især udligning af selskabsskat og de nye grundskyldsværdier, der er særligt uretfærdige for Næstved, men også den måde, hvor der tages midler fra demografi til socioøkonomi, hvilket går ud over kommuner med mange børn og ældre, men tilgodeser typisk uddannelsesbyer med mange unge er til ugunst for Næstved. Systemet tager heller ikke højde for stor andel af førtidspensionister og seniorpensionister.

Forventningen er at den endelige analyse-rapport fremlægges i 2027 og ønsket må være at tilskud- og udligningsreformen kan få virkning fra budget 2028.

14. Krav til administrationen

14a. Udarbejdelse af basisbudget

Demografi

Der indregnes den forventede demografiudvikling, altså befolkningsudvikling, der forventes til 2026, men der beregnes ikke yderligere demografiudvikling til 2027, 2028 og 2029. Det sker først næste år, når der igen udarbejdes et basisbudget.

Demografi indregnes på baggrund af befolkningsprognose, der er udarbejdet i foråret med baggrund i faktisk befolknings- og boligtal pr. 1.1.2025. Befolkningsprognosen skal være klar til 1. april.

Arbejdsmarkedsområdet:

Der udarbejdes ligeledes et basisbudget på arbejdsmarkedsområdet. Det sker dog først til budgetseminaret i august, idet der er behov for landsskøn for konjunkturudviklingen, før der kan udarbejdes nyt budget. Landsskøn får vi først ultimo juni. Det betyder, at der på byrådets forårsseminar ikke kan tages højde for eventuelle merudgifter til arbejdsmarkedsområdet, hvis konjunkturerne tilsiger stigende udgifter. Det vurderes ikke at være noget problem, idet vi må forvente at få et større bloktilskud, hvis vores udgifter stiger og omvendt må vi også forvente at få et lavere bloktilskud, hvis vores udgifter falder.

Aktivitetsbestemt medfinansiering af Sundhedsudgifter (KMF)

Der udarbejdes også et basisbudget for KMF til budgetseminaret i august. Vi modtager en udmelding i juni over vores bidrag, og dertil skal der skønnes over efterregulering for 2024.

14b Materiale, der beskriver basisbudgettet

Der bruges skemamateriale til at beskrive, det beregnede basisbudget. Der udarbejdes ét overordnet skema pr. aktivitetsområde. Aktivitetsområder er en underopdeling af hvert politikområde og der er mellem 3-15 aktivitetsområder pr. politikområde.

Skemaet beskriver kort aktiviteten, målgruppen, antallet af modtagere og gennemsnitsprisen pr. modtager der forventes i 2026.

15. Rollefordeling i budgetlægningen

Økonomiudvalget

Godkender budgetstrategi

Igangsætter direktionens budgetarbejde

Planlægger budgetseminarer

Femlægger budgetforslag til 1. og 2. behandling

Byrådet

Foretager nødvendige tværgående prioriteringer, først som vejledende prioritering på forårsseminaret

Foretager konkret tværgående prioritering på budgetseminaret i august

Fagudvalgene

Beslutter konkrete reduktionsforslag ud fra byrådets vejledende prioritering på forårsseminaret

Drøfter udvalgets mål og ambitioner og udarbejder forslag til investeringer og prioriteringer indenfor rammer fastsat af byrådet

Direktionen

Udarbejder basisbudget til forårsseminaret

Fremlægge nøgletal og sammenligninger som baggrund for prioritering imellem områderne

Fremlægger forslag til prioritering, så budgetforslaget kan komme i balance

Overholder det vedtagne budget